

Proef met vogelradar Schiphol

(Gepubliceerd in Het Parool van donderdag 7 maart 2013)

RICHARD MOOYMAN

AMSTERDAM - Een vogelradar op Schiphol moet het risico van botsingen tussen vliegtuigen en ganzen verminderen. Maar dat vogels met vliegtuigen in botsing komen, zoals deze week een toestel van EasyJet overkwam, zal de radar niet geheel kunnen voorkomen.

Bij de Polderbaan is op proef een installatie neergezet die in een vroeg stadium waarschuwt voor vogels in de omgeving. Dat biedt de mogelijkheid vliegtuigen te laten uitwijken.

Het vogelradarsysteem is ontwikkeld door Robin Radar Systems, een bedrijf dat voortkomt uit onderzoeksinstituut TNO. Directeur Siete Hamminga kan nog niets zeggen over de resultaten van de proef die op 1 januari is begonnen. "We willen geen valse verwachtingen wekken. Pas na een jaar weten we of en hoe het werkt."

Schiphol worstelt al langer met de vele vogels die zich rond de luchthaven ophouden. Vanwege hun gewicht vormen vooral ganzen een bedreiging. Maandagavond moest een toestel van EasyJet kort na het opstijgen naar Schiphol terugkeren omdat er vier tot zes kolganzen in een motor en tegen het landingsgestel waren gevlogen. Het vliegtuig was in het donker gestart van de Aalsmeerbaan, waar geen vogelradar staat. De piloot maakte een voorzorgslanding op de Buitenveldertbaan. Botsingen tussen vliegtuigen en ganzen komen vaker voor op Schiphol: vorig jaar gebeurde dit vier keer.

Volgens Robin Radar Systems kan de radar positie, hoogte, snelheid en richting van vogels weergeven. Een analyse van de vleugelslag kan helpen om het soort vogel en dus het mogelijke gevaar te bepalen. Een radar die eerder voor de Koninklijke Luchtmacht werd ontwikkeld, heeft het aantal vogelbotsingen tijdens laagvlieg oefeningen met de helft teruggebracht, zo stelt Hamminga.

Schiphol is de eerste grote Europese luchthaven die met een vogelradar experimenteert. Het vliegveld is enthousiast over de geavanceerde software van Robin, maar houdt een slag om de arm. "Pas over een jaar is bekend of het systeem betrouwbaar genoeg is", aldus een woordvoester.

De luchtvaartbranche juicht de inzet van de vogelradar toe. "Je kunt dan op tijd zwermen vogels waarnemen", zegt directeur Joris Vlaming van het Platform Nederlandse Luchtvaart. Hij wijst erop dat de radar ook vogels kan ontdekken bij duisternis en mist. Dankzij de radar kunnen vogelwachters volgens hem ook eerder en gericht op pad om de dieren te verjagen.

De radar kan ook nuttig zijn om het effect van verjagingstechnieken te meten, aldus Vlaming. Vogelwachters gebruiken onder meer knalmunitie, geluidsopnames met angstkreten van vogels en groene laser. Schiphol heeft eerder met wisselend succes ook honden, roofvogels en zelfs een vliegtuigje in de vorm van een roofvogel ingezet. Maar veel vogels trokken er zich weinig van aan.

Op ganzen bij Schiphol wordt al jaren gejaagd en vorig jaar werden voor het eerst ook ganzen gevangen en vergast. Verder wordt met subsidies geprobeerd om de akkers bij de luchthaven minder aantrekkelijk te maken voor ganzen die op zoek zijn naar voedsel. Het rijk betaalt boeren om na de oogst hun graanresten direct onder te ploegen. De 62 boeren die vorig jaar mededen, ontvingen in totaal 1,3 miljoen euro. Ook wordt geëxperimenteerd

met het verbouwen van olifantsgras. Dat gewas is onaantrekkelijk voor ganzen en kan worden gebruikt voor het produceren van biobrandstof.

Taaie strijd

Schiphol voert al jaren strijd tegen vogels die een risico opleveren voor de luchtvaart. Vorig jaar waren er zeven vogelaanvaringen per tienduizend vliegbewegingen. Dat komt neer op bijna driehonderd van die incidenten. Vier keer botsten vliegtuigen op ganzen. Vanwege hun gewicht worden vooral ganzen als gevaarlijk beschouwd. Een botsing met ganzen kan tot forse schade aan het vliegtuig, uitval van motoren en in het ergste geval een crash leiden. De hoeveelheid ganzen rond Schiphol is de afgelopen tien jaar sterk toegenomen. Na een incident in 2010 waarbij een toestel van Royal Air Maroc na een botsing met ganzen een noodlanding moest maken, werden serieuzere maatregelen getroffen. De Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen werd geformeerd, met onder andere overheden, luchtvaartpartijen en enkele natuurorganisaties. Zij werden het eens over allerlei acties, die vorig jaar in totaal twee miljoen euro hebben gekost. Het duurste was de vergoeding voor boeren om graanresten onder te ploegen. Voor het eerst werden ganzen niet alleen afgeschoten (vorig jaar ruim 7800), maar ook gevangen en vergast met CO₂. De vijfduizend op deze manier gedode ganzen werden aangeboden aan voedselbank en poeliers, aldus het jaarverslag van de regiegroep. Een minder ingrijpende maatregel was het schudden of behandelen van eieren in nesten om nageslacht te voorkomen.